

ISBN: 978-605-7949-95-0

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 189

Tarih

Editör
Sezai Saraç

Kapak
Harun Tan

Düzeltili
Cihan Aldık

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ekim 2019
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 34989
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Matsis Matbaa Hizmetleri
San. ve Tic. Ltd. Şti
Sertifika No: 40421
Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.
No: 51 Sefaköy Küçükçekmece / İstanbul
Tel: 212 624 2111

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İşgal, Feryad ve Direniş

Milli Mücadelede İstanbul Mitingleri

TAHSİN YILDIRIM

KETEBE

Tahsin Yıldırım

1972 yılında Kayseri’de doğdu. Gazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun olduktan sonra Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı’nda yüksek lisansını tamamladı.

Türk Edebiyatında Müstear İsimler, Millî Mücadele’de Mehmet Âkif, Osmanlının Peygamber Aşkı, Şehzade Yusuf İzzettin Efendi, Hatıralar ve Fikirler Etrafında Mehmet Âkif’i Anlamak, Osmanlı Padişahlarının Manevi Dünyası, Besteleriyle İstiklal Marşı’nın Hikâyesi kitaplarından bazılarıdır.

Telif eserlerinin yanında yayına hazırladığı kitapları ve çeşitli süreli yayınlarda yayınlanmış yazıları da bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Giriş.....	13
Mitingler Kronolojisi.....	15
Osmanlı'nın Son Günleri.....	19
Vatanı Koruma Çabaları.....	35
İşgaller ve Direniş.....	45
İzmir'in İşgali ve Ardından Yaşananlar.....	59
Milli Mücadele Öncesi Mitingler.....	89
Cihad-ı Ekber Mitingleri.....	111
Milli Mücadelede İstanbul Mitingleri.....	139
Emanet Kürsüyle Yapılan Miting.....	193
Darülfünûn (İstanbul Üniversitesi) Toplantısı (18 Mayıs 1919).....	209
Fatih Mitingi (19 Mayıs 1919).....	237
Üsküdar Mitingi (20 Mayıs 1919).....	281
Darülfünûndaki Muallimelerin ve Muallimlerin Toplantısı (21 Mayıs 1919).....	297
Kadıköy Mitingi (22 Mayıs 1919).....	307
Sultanahmet Mitingi (23 Mayıs 2019).....	325
Adı Mevrit Kendi Miting (28 Mayıs 1919).....	375
(İkinci) Sultanahmet Mitingi (30 Mayıs 1919).....	383

(Üçüncü) Sultanahmet Mitingi (10 Ekim 1919).....	415
(Dördüncü) Sultanahmet Mitingi (13 Ocak 1920)	433
Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın Mitingleri (Kadıköy 19 Ocak 1919 -Sultanahmet 21 Mayıs 1920).....	461
Mütareke Yıllarında İstanbul.....	485
Saltanat-ı Milliye Mitingi (5 Kasım 1922).....	505
Sonuç.....	529
Kaynakça.....	533
Dizin	570

*Eşime ve Mehmet Akif, Sena Begüm ve Ali Buğra'ya
Asım'ın Nesli'nden bir nefer olmaları duasıyla...*

ÖNSÖZ

Yüzyıllar boyunca Doğu dünyası ile Batı dünyası arasında bir köprü işlevi gören Osmanlı Devleti'nde yaşayan halklar genel olarak din, dil ve ırk ayrımından uzak bir şekilde, kendi geleneklerini muhafaza ederek yaşamıştır. Kuruluş ve yükselme dönemlerinde kendinden övgü veya korku ile bahsettiren Osmanlı Devleti ve halkı 1699 yılında yapılan Karlofça Antlaşması ile Batıda ilk toprağını kaybedince bir travma ile karşı karşıya kalmıştır. Yaşanan bu kayıptan sonra kaybedilen toprakları fiilen ya da istirdat yolu ile hâkimiyet altına alma çabaları zaferle sonuçlanmamış ve Osmanlı için önce duraklama, ardından da gerileme dönemi başlamıştır.

1897'deki Osmanlı'nın kesin zaferi ile sonuçlanan Osmanlı-Yunan Savaşını istisna sayarsak milletimiz, 93 Harbi, Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı'nda yaptığı savunma savaşlarında zaferlere hasret kalmıştır. Bu ruh hali ile girilen Birinci Dünya Savaşı'ndaki yenilgiden sonra imzalanan Mondros Mütarekesi'nin ilgili hükümlerine dayandığı iddiasıyla İtilaf Devletleri 13 Kasım 1918'de İstanbul'u işgal etmiştir. Ardından Avrupa devletlerinin en büyük mesele olarak gördükleri Osmanlı Devleti'nin paylaşılmasının ilk adımı Yunanistan'ın İzmir'i işgali ile atılmıştır. O yıllarda, savaşların ardından gelen yılgınlık ve bıkkınlık hali gerek askerde gerekse de halkta belirgin bir şekilde görülmesine rağmen, Mütareke'nin ağır şartları, bir taraftan duruma ayak uydurma çabaları, diğer taraftan da karmaşa ve bunalımlardan köklü değişimlerin ve kültürel etkileşimlerin ortaya çıkmasını beraberinde getirmiştir.

İzmir'in işgalinin geçici olduğu iddia edilse de bu işgal ile millî iradenin yabancılar eline geçtiğini düşünen özellikle İttihat ve Terakki bakiyesi kişi ve kurumlar ve vatanperverane kaygılarla hareket eden milliyetçi kişiler bu gidişata dur demek için bir şeyler yapılması gereğini hissetmiştir. Bu işgalin adım adım genişleyeceğinin farkında olan aydınlar, bu haksız işgalin bir an evvel sona ermesi için bilinç oluşturma ve mücadele için mitingler tertiplemişlerdir. Yaşanan işgalleri içine sindire-